

DRAAIBOEK **IEDEREEN AAN BOORD**

Hoe zet je in vliegende vaart een
voorinburgeringschool op
vol sfeer, passie en talent

DRAAIBOEK IEDEREEN AAN BOORD

Colofon

© 2024 Bureau de werkvloer
Alle rechten voorbehouden

Tekst: Sanne Terlouw
Boekverzorging: Sanne Terlouw en Sjaak van der Vooren
Foto omslag: Ronald Hissink
De overige foto's zijn intern gemaakt

Nur:
ISBN:
www.bureaudewerkvloer.nl

Voorwoord

In november 2023 hebben we in Deventer een voorinburgerings-school opgericht voor asielzoekers en statushouders die wachten tot ze met hun inburgering kunnen beginnen. De naam van de school is *Iedereen aan Boord*. Het is een pilot, gefinancierd door de gemeente Deventer. We hebben financiering tot het eind van 2024. Dat is bijna. De toekomst van onze school is op het moment dat we dit schrijven, niet zeker. Kunnen we doorgaan of krijgen we de financiën niet voor elkaar?

Dit boekje heeft twee doelen. Het is een soort dagboek waarin we vertellen hoe we tot het idee en de uitvoering van het project zijn gekomen en welke obstakels we tegenkwamen. Tegelijkertijd beoogt het een handleiding te zijn voor andere gemeentes en initiatiefnemers die geïnteresseerd zijn een soortgelijke school te starten.

Het doel van *Iedereen aan Boord* is: volwassen asielzoekers en statushouders een vliegende start geven bij hun verblijf in Nederland met behulp van een intensief programma van taallessen en andere activiteiten, vier volle dagen per week. *Iedereen aan Boord* werd al snel erg populair: van 45 gingen we naar 77 leerlingen en de wachtlijst groeit nog steeds.

Hebt u vragen, kijk dan op onze website: www.bureaudewerkvloer.nl. Of stuur een e-mail naar info@bureaudewerkvloer.nl.

December 2024

Louwa Faber en Sanne Terlouw
Oprichters van *Iedereen aan Boord*

Hoe het begon

Tip: iedereen kan vandaag nog beginnen met iets te doen.

Obstakels: voorlopig geen, dus hup, gewoon aan de slag!

Een winderige dag in oktober 2022. We zitten in de auto naar Ter Apel, de auto volgeladen met flesjes water, thee, koffie, suiker, appels en koekjes. We hebben afgesproken met mensen van MiGreat die al weken bezig zijn asielzoekers daar te helpen. Er is geen plaats meer in het asielzoekerscentrum, de mensen slapen op stoelen, of buiten. De mensen van MiGreat doen wat ze kunnen om de wachtenden te helpen.

Voor ons, Laura Faber en Sanne Terlouw, is de situatie nieuw en daarmee des te schokkender. Het lijkt alsof we in een andere wereld zijn terechtgekomen. Wezenloze mensen stappen uit de bus, sommigen op slippers, sommigen in een keurig pak. We zien mensen met kinderwagentjes, we zien schuwe, in zichzelf gekeerde blikken, het landschap is saai, het terrein van het azc is enorm. We sluiten ons aan bij MiGreat en beginnen de wachtenden flesjes water en koffie uit te delen. Of wilt u liever een appel? Of een bordje nasi? Die nasi is gemaakt door studenten uit Groningen. We zien de wachtenden langzaam ontdooien. Ze beginnen ons te vertrouwen. Het wordt wat gezelliger in de wachtrij.

Als we die avond uitgeput terugrijden naar huis, terug naar de bewoonde wereld zo lijkt het, besluiten we: dit kan zo niet langer.

We moeten iets doen. Maar wat? Iedere dag naar Ter Apel rijden zal niet gaan. Wat dan? Hoe kunnen we concreet bijdragen om deze vluchtelingen te helpen?

Terug in Deventer horen we het nieuws dat er een boot met asielzoekers in de IJssel zal komen te liggen. Mensen voor wie in Ter Apel geen plaats is. We kijken elkaar aan en zien in een flits hoe de komende jaren er voor ons uit zullen zien.

De boot

Die maand nog meerde de *Princesse de Provence* aan in Deventer. 182 asielzoekers kregen er een kamertje (met zijn tweeën), er was een grote eetzaal, er waren beveiligers aan boord en een bootmanager. En vanaf het begin waren wij er ook. Niet dat we meteen welkom werden geheten door de organisatorische instanties, maar we gingen gewoon. We hadden namelijk bedacht dat het belangrijk was dat de nieuwkomers zich thuis zouden voelen in de stad en dat Deventenaren ze zouden leren kennen. Daarom begonnen we direct met het organiseren van activiteiten. We vroegen sportleraren of ze op de kade sportles wilden geven, we

De procedure

Als een vluchteling in Nederland arriveert, moet hij asiel aanvragen. Dat kan bijvoorbeeld op Schiphol, maar hij kan ook naar een politiebureau gaan als hij via een andere weg Nederland binnenkomt. Hij zal dan over het algemeen een treinkaartje naar Ter Apel in de provincie Groningen krijgen. Daar is het nationale aanmeldcentrum.

Nadat een asielzoeker in Ter Apel asiel heeft aangevraagd, begint het lange wachten in een azc (asielzoekerscentrum) op een verblijfsstatus. De IND (Immigratie- en Naturalisatiedienst) beslist daarover. Het kan jaren duren voordat iemand te horen krijgt of hij in Nederland mag blijven. In die jaren (zonder status) worden asielzoekers vaak meerdere malen verplaatst door het hele land. Dat zorgt voor veel onzekerheid en eenzaamheid van mensen die hun hele leven al achtergelaten hadden.

Als de IND heeft besloten dat iemand in Nederland mag blijven, krijgt hij of zij een zogenaamde 'status' voor vijf jaar. Op dat moment krijgt iemand ook een gemeente toegewezen, en begint het wachten op een woning. Wanneer iemand een woning heeft gekregen, is hij of zij inburgeringsplichtig geworden en moet binnen drie jaar 5 examens halen (waarvan de meeste taalexamens).

vroegen kappers of ze de bewoners van de boot hun waardigheid wilden teruggeven door ze te knippen en hun baarden te trimmen (daar werd gretig gebruik van gemaakt), we regelden een laptop zodat de bewoners naar het WK voetbal konden kijken, we organiseerden stadswandelingen en yogalessen en wat niet al. Binnen korte tijd sloten tal van Deventenaren zich bij ons aan. In januari besloten we dat het allerbelangrijkste wat we de bewoners van de boot konden geven was: taal. En daarom gingen we op zoek naar docenten die onbezoldigd les wilden geven. Het ging gesmeerd. We konden al snel elf lesgroepen van ongeveer tien mensen formeren. Ze kregen les in het huis van Sanne, om de beurt natuurlijk, iedere groep anderhalf uur per week. De gemeente was bereid lesboeken te betalen.

Natuurlijk was anderhalf uur per week niet voldoende om de taal snel te leren, maar het was een begin en de deelnemers voelden zich gezien, wat een belangrijk aspect van het project was.

Een van hen was Mohammed, een man van 36 uit Jemen. Vanaf de eerste dag dat we Mohammed leerden kennen, wisten we dat we bevriend met hem zouden raken. Het was de tijd van het WK voetbal. We hadden bedacht dat het voor de bewoners van de boot leuk zou zijn om de wedstrijden te kunnen volgen. We hadden een oude laptop die we konden aansluiten op een groot scherm op de boot. Althans dat dachten we, maar het bleek lastig. We waren aan het prutsen met de instellingen op de computer toen Mohammed en een paar andere mannen erbij kwamen staan. Mohammed met zijn aardige gezicht en zijn voorzichtige bescheiden vingers, had talloze ideeën om het probleem op te lossen. Voor ons was dat het eerste besef dat wij niet de witte helper moesten uithangen. We hielpen elkaar, we werkten samen, en dat was fijn. We raakten al snel heel goed met hem bevriend en na een poosje kwam hij iedere woensdag bij ons en hielp ons met de organisatie, het vertalen van teksten en het onderhouden van de talloze appgroepjes van alle lessen. Het was een chaotische tijd, erg gezellig en druk en tegelijkertijd spannend.

► Mohammed (Jemen)

Mohammed

Mohammed kwam ons kleine team versterken. Wil je koffie, vroegen wij, de eerste ochtend dat hij er was. Nee dank je, was het antwoord. Wij wilden wel koffie. Mohammed begon te lachen. In mijn land, zei hij, zeggen we pas na de vijfde keer 'ja' op een vraag. We vroegen het vijf keer. Hij kreeg zijn koffie. Dat was een van de vele cultuurlessen die we van elkaar leerden.

Hij appte altijd als hij woensdagochtend was gearriveerd. Waarom bel je nooit aan, Mohammed? Hij glimlachte: In Jemen hebben we al zolang geen elektriciteit dat ik het ben verleerd, zei hij.

Koffie pakte Mohammed later gewoon zelf. Net zoals hij een kussentje van de bank pakte als het voor hem tijd was om te bidden. Want hij is heel religieus. Op de foto's die hij liet zien, zagen we zijn gesluierte vrouw en toch werkte hij hier zonder problemen samen met twee vrouwen in spijkerbroek. Dat wij geen vlees eten, vond hij onbegrijpelijk, maar zelf drinkt hij geen alcohol en eet geen varkensvlees. Het werd een terugkerende grap tussen ons.

En nu is hij weg. Eerst naar Ridderkerk, later naar Tilburg. Daar heeft hij een huis gekregen. Laura hield het niet droog. Toch begrijpen we het. Hij wil dolgraag zijn vrouw en drie kinderen laten overkomen en dat gaat op deze manier waarschijnlijk sneller. Maar we missen hem vreselijk.

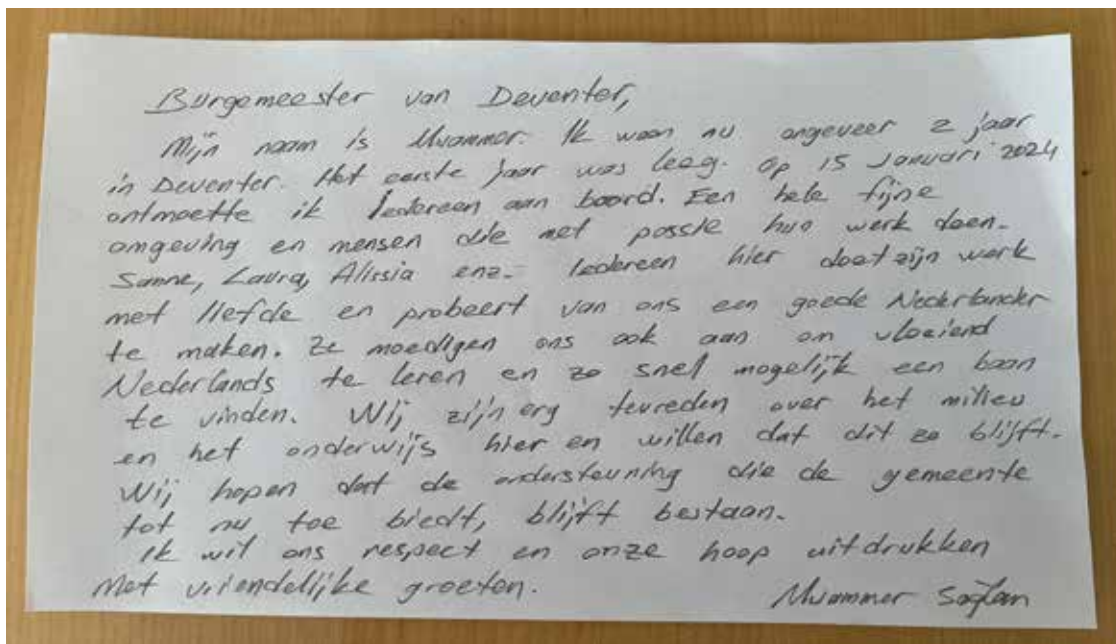
Eindelijk een verblijfsvergunning (van asielzoeker naar statushouder)

Na al die maanden, soms jaren, wachten, begint het echte leven eindelijk. Je krijgt een verblijfsvergunning (dat betekent dat je in ieder geval voor vijf jaar in Nederland mag blijven en recht hebt op een woning). Nu moet je aan de inburgering beginnen. Begint het echte leven dus? Nou, nee, want de taalscholen die de inburgering regelen hebben een wachtlijst en er is geen passende woonruimte voor je beschikbaar. Dus daar zit je nog steeds in het azc of in de tussenvoorziening te wachten, wachten, wachten. Je motivatie wordt minder en minder, het wordt steeds moeilijker om uit bed te komen, je ziet nauwelijks Nederlanders, je begint te twifelen aan je kwaliteiten en kansen. Het is nat en koud en Nederland lijkt niet het paradijs waarop je hoopte.

Inburgeren

Vanaf 1 januari 2022 werd de nieuwe Wet Inburgering van kracht. Daarin staat o.a. dat de gemeentes verantwoordelijk zijn voor de inburgering. Het doel van de inburgering is dat iedere nieuwkomer zo snel mogelijk kan meedoen in de samenleving en op de arbeidsmarkt. Deze taak is best lastig voor gemeentes. Want ineens zijn zij verantwoordelijk voor een hoop georganiseer. En het kost ook nog eens niet niks.

Hoe gaat zo'n traject? Als een asielzoeker eenmaal te horen heeft gekregen dat hij in Nederland mag blijven (althans voor vijf jaar), wordt hij statushouder genoemd en moet hij inburgeren: de taal leren en kennis opdoen over Nederland en de Nederlandse cultuur. Ook moet hij kennis opdoen over werk en alles wat daarmee te maken heeft. Eerst moet er een woning worden gevonden voor de statushouder. In Deventer is dat zo lastig, dat er een zogenaamde 'tussenvoorziening' is opgericht: barakken waar statushouders na hun vertrek uit het azv kunnen wonen tot er een echte woning voor ze is gevonden. Vervolgens krijgen ze een inburgeringsconsulent bij de gemeente toegewezen en een contactpersoon bij Vluchtelingenwerk. De inburgeringsconsulent houdt vijf intakegesprekken met de statushouder om te onderzoeken hoe goed hij in staat is om te leren en wat zijn gezinssituatie is. Dit heet de brede intake. De inburgeringsconsulent meldt je aan bij een taalschool. Maar het kan soms maanden duren voordat daar plaats voor je is.

Taalniveaus

Er zijn zes taalniveaus: A1, A2, B1, B2, C1, C2. De meeste inburgeraars volgen de zogenaamde B1-route, waarna ze examens doen op dat niveau. Taalniveau B1 staat voor eenvoudig Nederlands. De overgrote meerderheid van de bevolking begrijpt teksten op taalniveau B1. Ook mensen die geen (hoge) opleiding hebben gehad. Een tekst op B1-niveau bestaat uit makkelijke woorden die bijna iedereen gebruikt en uit korte, eenvoudige en actieve zinnen. Mensen die het Latijnse schrift niet machtig zijn, moeten dat eerst leren.

De meeste statushouders gaan daarna de zogenaamde B1-route volgen. B1 is een bepaald taalniveau (zie kader Taalniveaus). Als je daar niet toe in staat bent, ga je de zogenaamde Z-route volgen (zelfredzaamheidsroute). Dan moet je achthonderd uur taallessen volgen zonder dat je examens hoeft te doen en achthonderd uur participeren in de maatschappij, bijvoorbeeld als vrijwilliger of in een baan. Dan is er nog de onderwijsroute. Die is gericht op het behalen van een erkend diploma binnen Nederlands onderwijs voor een goede startpositie op de arbeidsmarkt. Na een taalschakeltraject worden jonge inburgeringsplichtigen daarom zo snel mogelijk aangemeld bij een Nederlandse opleiding.

Ook in het azc krijgen asielzoekers en statushouders al taallessen aangeboden.

- Alle asielzoekers kunnen een cursus basaal Nederlands volgen (8 weken, 2x2 uur per week)
- Kansrijke asielzoekers kunnen in totaal 24 uur taallessen krijgen (4 weken, 6 uur per week)
- Statushouders kunnen meedoen aan een voorinburgeringsprogramma met o.a. taallessen (115 uur).

Zeker voor asielzoekers is dat weinig.

Tip: geef alle asielzoekers bij aankomst in Nederland meteen taallessen.

◀ Brief Muammer (Turkije) aan de Burgemeester van Deventer

▼ Saad (Syrië)

Werk

Een asielzoeker zal over het algemeen snel een baan willen hebben, maar dit is niet eenvoudig. Je mag de eerste zes maanden geen betaald werk doen. Je krijgt vaak ook nog geen of beperkt taalles. Hopelijk heb je na deze periode een burgerservicenummer te pakken. Daarmee kun je bijvoorbeeld een bankrekeningnummer openen. Hoera, denk je, nu kan ik werken, maar er is een addertje onder het gras. Je toekomstige werkgever moet eerst een zogenaamde twv voor je aanvragen voordat je mag beginnen met werken en de aanvraag duurt minstens vijf weken (soms wel 11). Kortom, een baan vinden, is echt verschrikkelijk moeilijk. Dit alles geldt niet voor vluchtelingen uit Oekraïne. Die mogen direct aan het werk zonder twv. Er is dus grote ongelijkheid tussen vluchtelingen.

De meest recente publicatie van het CBS over asiel en integratie is begin 2024 gepubliceerd. Uit de studie blijkt dat na zeven jaar 45 procent van alle 18- tot 65-jarige statushouders een fulltime baan heeft. De meeste werkende statushouders werken in deeltijd (53 procent) en met een tijdelijk contract (79 procent). Van de werkenden, werkt bijna 5 procent als zelfstandige.

Het kan anders

De huidige situatie zorgt ervoor dat we mensen die graag iets willen doen en die we als maatschappij ook goed zouden kunnen inzetten, heel erg demotiveren. Onderzoek laat zien dat als je dat doet, mensen moeilijk weer op te peppen zijn en hun uiteindelijke taalniveau laag uitpakt. Bovendien mogen nieuwkomers nauwelijks werken (zie kader *Werk*) en krijgen ook nauwelijks taalles. Dat heeft tot gevolg dat asielzoekers vaak heel veel uur per dag in bed liggen en somber worden. Als ze eenmaal een verblijfsvergunning hebben, komt er juist van alles tegelijk op hen af: ze moeten verhuizen, inburgeren en een baan zoeken. Al die tijd zijn ze afhankelijk van financiële steun van de overheid, terwijl de meesten dolgraag aan het werk willen.

De huidige procedure duurt erg lang, zorgt voor onnodig veel verhuizingen en leed en kost bovendien veel geld.

Dit alles zou veel efficiënter kunnen als we direct bij de aankomst van vluchtelingen in Nederland beginnen in hen te investeren. Veruit het grootste gedeelte (80-90%) van deze mensen komt uit oorlogsgebieden en heeft recht op een verblijfsstatus, dit zijn

Obstakels: het duurt lang voordat asielzoekers mogen werken. En als ze mogen werken, komen ze vaak alleen in aanmerking voor de allervuilste baantjes.

◀ Mo Salah (Soedan)

de zogenaamde *kansrijke asielzoekers*. Ze zouden meteen taalles kunnen krijgen, zodat ze bij het verkrijgen van een status en een huis helemaal klaargestoomd zijn voor een baan en een volwaardig bestaan in Nederland.

Iedereen aan Boord

Hoe intensiever we de mensen op de boot probeerden te helpen, hoe duidelijker zagen we dat de procedure niet werkt. Steeds vaker gingen we op bezoek bij de gemeente om te soebatten over het starten van een voorinburgeringsschool voor de asielzoekers op de boot. We wilden daarmee laten zien dat iedereen ervan zou profiteren als we vluchtelingen meteen na hun aankomst in Nederland zouden opleiden. We wilden dit doen vanuit ons bedrijf Bureau de werkvloer.

De bottleneck was, dat de gemeente financieel gezien eigenlijk niet verantwoordelijk was voor de mensen op de boot. Zij hadden

▲ Fiyori (Eritrea)

immers geen status en vielen onder de financiële verantwoordelijkheid van het COA. Toch zag de gemeente de potentie van ons plan en de resultaten van de activiteiten die we hadden georganiseerd. Daarom werden we (vrij onverwacht) gevraagd om een pilot van een half jaar te beginnen, waarbij we statushouders intensief les zouden geven. Let wel: het ging dus niet om de asielzoekers (zonder status) op de boot, maar om mensen met een verblijfsvergunning die in het azc en de tussenvoorziening woonden en die aan Deventer waren gekoppeld. Het deed natuurlijk pijn dat we dit project niet voor de mensen van de boot mochten uitvoeren, maar we dachten direct: als we dit eenmaal hebben opgezet, kunnen we er hopelijk bewoners van de boot in een later stadium bij betrekken.

We kregen de mondelinge opdracht op 5 september 2023 en het idee was dat we op 1 november zouden moeten beginnen. We hadden geen geld op de rekening staan, geen gebouw, geen docenten, geen leermiddelen, maar we hadden wel een heel duidelijk idee.

Idee

Onze doelstelling was het bevorderen van snelle integratie en participatie op de arbeidsmarkt door middel van een intensief voorinburgeringstraject op één locatie. Dat laatste vonden we erg belangrijk, want we waren ervan overtuigd dat het project alleen zou lukken als we iedereen de hele dag konden zien en coachen. Zo zouden we weten hoe het met iedereen ging en zou er ook een hechte gemeenschapszin ontstaan. Dit was het verdere plan:

- * Dagelijks drie uur taallessen
- * Dagelijks drie uur andere lessen, zoals voorbereiden op de arbeidsmarkt, schilderen, drama, kennis over de stad, moestuinieren, zingen etc.
- * Het ontwikkelen van een werkritme
- * Het vergroten van zelfredzaamheid
- * Kennismaking met Nederland en Nederlanders
- * Het vergroten van het psychisch welzijn
- * Het opdoen van arbeidsvaardigheden
- * Een gezellige omgeving met een goede sfeer waarin we gezamenlijk zouden lunchen

Tip: zorg vanaf het begin voor een goede en persoonlijke sfeer, ken de namen.

Tip: neem alleen mensen aan die zelfstandig kunnen werken en die qua sfeer in het team passen. Let goed op of je persoonlijk gelukkig is en wat men nodig heeft.

Tip: kies bevlogen medewerkers. Dit is misschien wel het allerbelangrijkste element voor succes.

- * Weinig vergaderen en weinig papierwerk
- * Ons niet laten tackelen door praktische problemen

De gemeente ging akkoord en we sloten een overeenkomst.

De charmante racist

Een chique kantoor met een ouderwetse uitstraling, een galante notaris. Vandaag worden we een bv. Eigenlijk twee bv's: een werkvennootschap en een holding. We hebben die nodig omdat we nu met grotere bedragen omgaan en o.a. een schoolgebouw willen huren. Tot nu toe zei iedereen: 'hoe gaat het met jullie bedrijfje?' Hopelijk brengt het hebben van een bv. daar verandering in.

De galante notaris geeft ons koffie en begint meteen over de grote vluchtelingenstromen in Amerika. Stond vanmorgen in de krant. 'Ze kunnen ze daar natuurlijk niet allemaal huisvesten, dat gaat eenvoudigweg niet.' Een binnenkomer waar we van staan te kijken. Zo'n gesprek verwacht je niet bij een notaris. Misschien zijn we daarom niet meteen op ons scherpst. We protesteren lichtjes en leggen uit dat we een school voor vluchtelingen gaan oprichten, maar het gesprek gaat met zevenmijlslaarzen verder. 'De zwarte medemens is immers altijd vrolijk, maar wel lui. Of laat ik zeggen: heeft een ander levensritme.' En dan: 'Ik ben geen racist, maar dat is toch gewoon zo?' Wij beginnen nu luidkeels te protesteren. 'Je kunt mensen niet zo over één kam scheren, ieder mens is anders.'

Na toch nog een paar opmerkingen over hoofddoekjes en Vietnamezen, kijken we elkaar aan. We zien van elkaar dat we na nog één zo'n opmerking op zullen staan en vertrekken. De notaris merkt het en bindt in. Wij zakken weer terug in onze stoelen. We hebben immers al betaald en we hebben haast met onze bv. 'Fijne pennen,' zeggen we, als we de stukken ondertekenen. We zijn ook niet de beroerdesten om de sfeer goed te houden. 'Je mag ze meenemen. Of wacht, ik heb nog geschiktere voor jullie, namelijk roze.'

Ons bedrijf houdt zich bezig met inclusie. Met rechten van vluchtelingen. Met gelijke kansen voor mannen en vrouwen. We waren niet erg consequent, zeggen we later tegen elkaar. We hadden toch weg moeten lopen. Maar de roze pennen schrijven fijn.

► Hazhar (Iran)

Obstakel: 45 mensen die geen Nederlands spreken en in het begin verlegen en onzeker zijn, zijn lastig aan te spreken.

Tips:
Zoek potentiële deelnemers eventueel zelf thuis op.
Maak de uitnodiging gezellig en toegankelijk.
Stel de deelnemers op hun gemak tijdens de intake.

De Besloten Vennootschap

Als eerste richtten we een bv op. Tot nu toe waren we een vof geweest, maar nu we met serieus geld zouden gaan werken, leek een bv verstandiger. Achteraf gezien was een stichting ook een goed idee geweest, daar valt over te twisten.

Een begroting

We gingen er serieus voor zitten en maakten een begroting. Wat hadden we nodig voor dat half jaar? We kwamen tot deze lijst:

- * Gebouw
- * Huur
- * Energie
- * Internet
- * Inboedel
 - Tafels, stoelen, bureaus
 - Serviesgoed
 - Koffieapparaat
 - Schoonmaakspullen, wc-papier etc.
- * Lesmateriaal

- Lesboeken
- Schriften en pennen
- Digiborden
- Kantoorartikelen
- * Personeel
 - Projectmanager
 - Docenten Nederlands
 - Overige docenten
 - Ondersteuning
- * Lunch, koffie en thee
- * Excursies en andere integratieactiviteiten
- * Accountantskosten
- * Bankkosten
- * Onvoorziene kosten

Obstakels:
Zorg voor een tolk (dat kan een van de deelnemers zijn)
Kinderopvang is een groot probleem voor sommige deelnemers.

Onze kok, Mogos (Eritrea) met Burgemeester van Deventer, Ron König ▼

De school is van groot belang in de samenleving, omdat we veel informatie en kennis krijgen waar we in het leven profijt van hebben, en we werken eraan om de samenleving de kans te geven generaties te krijgen die er enorm van kunnen profiteren, en dit is de essentie van de school. Wat de school echt onderscheidt, is het gemak waarmee informatie tussen de leraar en de leerling wordt overgebracht. Er wordt geen pagina overgeslagen totdat iedereen de les begrijpt. Onderwijsdiversiteit speelt een belangrijke rol bij het begrijpen van de meeste levensvragen in Nederland. Dit maakt het voor ons heel gemakkelijk om te weten wat er om ons heen gebeurt en hoe we ons leven kunnen vergemakkelijken. Binnen de school is iedereen één hand geworden en iedereen controleert of een leerling ziek is of niet komt. Het is een familie en niet zomaar een school.

Bashar (Jemen), leerling van Iedereen aan Boord

In totaal kwamen we op € 350.000 voor een half jaar. Het was niet eenvoudig van te voren te bedenken wat we allemaal nodig zouden hebben en natuurlijk bleek de praktijk ook een beetje anders dan we hadden begroot. We hadden meer geld nodig voor lesmaterialen en inrichting en de lunch kon goedkoper door het geweldige inkoopbeleid van een van onze deelnemers. Toch klopte de begroting aardig.

Vervolgens moest het geld dat de gemeente had toegezegd echt binnenkomen, een praktisch probleem, want een factuur is niet een, twee, drie betaald bij een ambtelijke organisatie, dat duurt lang en tijd hadden we niet. Er moest immers een gebouw worden gehuurd, een inboedel worden aangeschaft, etc. We hebben heel wat zweetmomenten doorgemaakt terwijl onze lege bankre-

kening ons aanstaarde.

Toen er eindelijk een voorschot was overgemaakt, konden we beginnen. Als eis voor het slagen van het project hadden we gesteld dat alles in één gebouw moest plaatsvinden. We hadden een oogje op een erg gezellig gebouw in het centrum van de stad (dat was nog even reuze spannend), waarin we met een beetje passen en meten drie leslokalen konden verwezenlijken; we reden door het land en kochten zoveel mogelijk tweedehands spullen, we bestelden tweedehands digiborden, we kochten een printer en allerlei andere kantoorartikelen en van Hogeschool Saxion mochten we goddank schooltafeltjes en stoelen lenen (want schoolmeubilair hadden we echt veel te goedkoop begroot).

Het team

We waren het er meteen over eens: mensen die voor ons zouden komen werken, moesten er net zo in staan als wij zelf: actiegericht, zelfstandig, hart op de goede plaats, creatief, geen zeurpieten. Gelukkig kenden we inmiddels veel mensen die in aanmerking kwamen. We hielden sollicitatiegesprekken en stelden binnen korte tijd een geweldig team samen. De medewerkers zouden gaan werken op freelancebasis. Ze hoefden van ons geen NT2-docent te zijn. Natuurlijk was het een pre als ze in het onderwijs hadden gewerkt, maar veel belangrijker vonden we het dat ze bevlogen waren en begrepen welke sfeer wij nastreefden. Een sfeer waarin iedereen zich zou thuisvoelen maar waarin we ook serieus les zouden geven, een sfeer waarin de lessen op tijd zouden beginnen en de leerlingen vier dagen in de week van 9:00 uur tot 16:00 uur

Ik was verrast door het programma dat de school aanbiedt om zowel de Nederlandse taal te leren als te integreren met de mensen van de Nederlandse samenleving, door middel van lessen die je kennis laten maken met de geschiedenis en beschaving van het land, de gewoonten en tradities, en hoe je je kunt voorbereiden op een baan door de wet- en regelgeving te kennen die je kwalificeert om te werken en te vertrouwen op jezelf binnen de Nederlandse arbeidsmarkt. Ik was ook verrast door de verfijnde en humane behandeling die we kregen van het schoolpersoneel, de leraren en beheerders, en ik vergeet mevrouw Sanne niet, die de moeder vóór de leraar was voor alle leerlingen. Ik heb veel vrienden uit verschillende landen ontmoet. Ik weet dat iedereen die naar deze school gaat zal er enorm van zal profiteren. Tot slot wil ik al het personeel binnen deze school bedanken, en ook de Gemeente Deventer voor het ondersteunen van de school, en dank aan het Koninkrijk der Nederlanden voor alles wat het voor ons doet.

Tamer (Jemen), leerling van Iedereen aan Boord

◀ Ezzaldeen (Jemen) ontmoet zijn nieuwe taalmaatje

aanwezig moesten zijn. Het zou geen breiclubje worden.

Ons vaste team bestond in eerste instantie uit:

- * Drie vaste taaldocenten die iedere dag drie uur taallessen zouden geven
- * Een managementassistent uit Jemen die Arabisch sprak en o.a. als tolk kon fungeren
- * Een docent die zich bezig zou houden met voorbereiding op de arbeidsmarkt
- * Twee creatieve docenten (schilderen en muziek)
- * Een externe pr-medewerker
- * Twee (onbetaalde) koks die zich ieder om de dag bezig zouden houden met de lunch
- * Een schoonmaker

Later kwamen er nog bij:

- * Een secretaresse (1 dag in de week)
- * Een docent die KNM geeft (kennis van de Nederlandse maatschappij)
- * Een moestuinbegeleider
- * Een aantal gastdocenten

◀ vlnr: Laura, Nisrin (Syrië), Sanne en Waleed (Irak).
Foto: Ronald Hissink

- * Een leerlingenbegeleider die allerlei problemen van de leerlingen oplost die buiten de school vallen (gezondheid, financiën, etc.)
- * Een groot aantal mensen die zich opgaven als taalmaatje of als bijlesleraar
- * Een fysiotherapeut die eens in de week zijn diensten aanbood
- * Docenten Nederlands voor 2 extra klassen

Sta niet stil. Streef altijd naar het beste, want morgen is een nieuwe dag en een nieuw leven.

Nisrin (Syrië), leerling van Iedereen aan Boord

* De intakes

De volgende stap was het opsporen van de deelnemers. Neem dat maar letterlijk. Van de gemeente hadden we een lijst gekregen met namen van mensen die in aanmerking kwamen. Dat waren in eerste instantie vooral statushouders. Een deel van hen woonden in de zogenaamde ‘tussenvoorziening’, een deel in woningen in

Het leukste woord vind ik ‘mooi’. Het leukste uitje vond ik de rondleiding door Deventer en leren over de historische bezienswaardigheden. De leukste les ging over daten.

Hassan (Syrië), leerling Iedereen aan Boord

de stad. Maar we kregen erg weinig informatie over deze mensen, soms niet eens een telefoonnummer.

Allereerst schreven we ze allemaal een brief. We wisten niet welke taal ze spraken, dus we deden het toch maar in het Nederlands (zo eenvoudig mogelijk) met een duidelijke tijd en adres voor de afspraak van de intake. We kochten speciaal mooie postzegels, zodat onze brief zou opvallen en schreven de adressen expres met de hand op de enveloppen.

We maakten een intakeformulier waarop zowel persoonlijke gegevens van de deelnemers kwamen te staan, als een taaltoets om te zien welk niveau iemand had.

Veel deelnemers arriveerden op de tijd die in de uitnodiging stond, maar veel ook niet. Laura en Fateh (die Arabisch als moedertaal heeft) gingen per fiets door de stad om de mensen die niet hadden gereageerd te zoeken. Uiteindelijk werd iedereen gevonden.

Een school met bestuurders die meer om vriendschap geven dan om management en wier leraren hun gevoelens betrekken bij het lesgeven. Ik noem mijn school liever een FAMILIE-SCHOOL.

Maryam (Iran), eerling van Iedereen aan Boord

In twee weken tijd spraken we met alle potentiële deelnemers en namen ze de test af. Daarna verdeelden we de leerlingen over drie niveaugroepen: de analfabeten, de mensen die wel Nederlands konden schrijven maar geen woord in onze taal spraken en de gevorderden. Dat was natuurlijk een ruwe indeling.

Veel van de leerlingen die we spraken waren erg nerveus, afhoudend en soms zelfs een beetje angstig. We probeerden ze op hun gemak te stellen, maar vertelden wel dat ze echt de hele week moesten komen als ze mee wilden doen en dat we iedere dag stipt om 9.00 uur begonnen.

De eerste dag

Van alle deelnemers en docenten hadden we een foto gemaakt tijdens de intake en die laten afdrukken met namen erbij. De foto's hingen we op bij de ingang.

Voor iedereen hadden we een naamkaartje gemaakt om op te spelden.

We verwelkomden alle deelnemers persoonlijk bij de deur, we zorgden dat we hun naam kenden.

Daarna gaven we een korte uitleg die vertaald werd in meerde-

Ik wil eerst iedereen bedanken die op school werkt, vooral Sanne, mijn lerares, ze is een geweldige lerares. Ik heb veel geleerd en ben even uit mijn comfortzone gegaan, waardoor ik comfortabeler kon spreken en mezelf kon uiten. Ik had nul kennis in Nederland en nu heb ik officieel A1 afgerond. Ik heb veel herinneringen aan de school, maar mijn favoriet is toen we allemaal aan het schoonmaken waren, koken en organiseren voor het feest. Iedereen had zijn werk, het was echt leuk. Tenslotte zal ik altijd contact houden met de mensen op deze school, iedereen was geweldig op zijn eigen manier.

Waleed Al-Marsoomi (Irak), leerling van Iedereen aan Boord

► Jan Terlouw en Jonathan de Jong bezoeken Iedereen aan Boord

re talen en deden we een welkomstspel. Vervolgens gingen we in drie willekeurige groepen uiteen en deden in die groepen ook nog een welkomstactiviteit. We hadden lekkere hapjes en er werd meteen al veel gelachen. De sfeer was gezet. De lessen konden beginnen.

De dag erna begonnen de intensieve lessen. Natuurlijk kwam niet iedereen in het begin op tijd, maar we hamerden daar erg op en van lieverlee ging het heel veel beter.

Ik heb mijn grammatica op deze school kunnen verbeteren, ik ben zeer tevreden over deze school en het is erg behulpzaam voor mijn Nederlands. School is de plek waar kennis en nieuwsgierigheid samenkomen en vriendschappen bloeien te midden van het leven.

Shahrukh, leerling van Iedereen aan Boord

Enkele deelnemers vielen alsnog af tijdens de eerste dagen omdat ze de school te ver van hun huis vonden of omdat ze vier hele dagen in de week niet volhielden, maar al met al ontstond er al snel een vaste groep deelnemers.

▲ Werken in de Bolwerksmolen

◀ Samen zingen

◀Fateh (Jemen)▶

Tegenwerking

Een lastig onderwerp omdat we het niet heel concreet kunnen maken. Toch een paar woorden hierover. Tegenwerking krijgen we beslist niet van burgers in Deventer. In tegendeel, er kwamen en komen veel mensen binnenlopen die hun diensten aanbieden.

Nee, de tegenwerking die we ondervinden, komt van instanties die zich bezighouden met vluchtelingen, de zogenaamde ketenpartners, en die tegenwerking is moeilijk grijpbaar. Het lijkt erop dat veel instanties ons als concurrenten zien en als indringers. De tegenwerking is subtiel en bestaat vaak uit zinnnetjes als: 'maar zo doen we het altijd al' of: 'dat kan niet', of 'daar heb je toestemming voor nodig' of: 'zo schendt je de privacy.' Ook horen we vaak dat we geen succes kunnen hebben omdat we geen NT2-docenten hebben. Al gaan onze leerlingen keihard vooruit. Wij hebben soms het gevoel dat die instanties niet in oplossingen denken, maar zich vasthouden aan de bureaucratie.

Onze ideologie is er eentje van altijd naar oplossingen zoeken en ons niet laten tegenhouden door 'hoe het nou eenmaal altijd al gaat'. We doen ons best om de ketenpartners te laten merken dat we juist willen samenwerken, maar die samenwerking komt lang niet altijd van de grond.

Obstakel: grootste obstakel is de plotselinge uitstroom van onze deelnemers naar de taalscholen.

*

▲ De klas van Arjuna

Obstakels

Natuurlijk verliep niet alles soepel. Er waren allerlei problemen die we moesten oplossen.

Fietsen

Konnected, het werk- en leerbedrijf voor werkzoekenden met een afstand tot werk in Deventer, hielp ons met het verkrijgen van fietsen en na enkele dagen werden al die fietsen geleverd zodat het reisprobleem voor de meeste deelnemers was opgelost.

Kinderopvang

Groot probleem. Sommige deelnemers konden alleen in de ochtend komen omdat ze geen kinderopvang hadden. We hebben dit probleem meerdere malen bij de gemeente aangekaart, maar een echte oplossing is er niet gekomen. Op school bleef het lastig dat sommigen er dus maar halve dagen waren. In het begin maakten we voor hen een uitzondering, maar dat is ons slecht bevallen omdat ze dan erg veel lessen missen.

Stempelen in het azc

Als iemand nog geen status heeft, moet hij wekelijks een stempel halen in het azc. Omdat wij ook mensen zonder status onder onze leerlingen hadden, was dat een probleem, want het stempelen was altijd onder schooltijd. Gelukkig konden we met het azc afspreken dat het stempelen voortaan in de avonden mocht.

Afspraken

De leerlingen hebben te pas en te onpas afspraken met bijvoorbeeld Vluchtelingenwerk, met hun consulent bij de gemeente, met de IND en ga zo maar door. Wat we hier ook aan proberen te doen, de meeste instanties zijn niet bereid die afspraken na schooltijd te plannen. Hierdoor lopen de leerlingen heel veel lessen mis. Erg jammer. Dit zou toch anders moeten kunnen.

Reiskosten

Sommige mensen konden niet fietsen en moesten toch van ver komen. De gemeente betaalde hun reiskosten niet. Dat vinden wij erg jammer. Iedereen zou de kans moeten krijgen om zijn of haar school te bereiken. Wij proberen de noodzakelijke reiskosten

daarom zoveel mogelijk te betalen uit een donatiepotje.

Taalscholen / start inburgering

Een van de grootste obstakels was het volgende: de deelnemers hebben allemaal een inburgeringsconsulent bij de gemeente. Die consulenten staan aan het begin van het inburgeringstraject en melden leerlingen aan bij taalscholen. Om de haverklap wordt daarom een van onze deelnemers uit de school geplukt om aan de officiële inburgering te beginnen. Dat betekent: van school af en les op een van de taalscholen. De meeste leerlingen vinden dat lastig. Ze zijn bij ons lid van een gemeenschap en krijgen heel intensief les. De taalscholen kunnen die intensiteit en de persoonlijke behandeling niet bieden. Voor het leerproces van nieuwkomers is het belangrijk dat er een doorlopende lijn zit in het taalaanbod, zonder wachttijden en wachtlijsten en zonder dat leerlingen dingen dubbel doen. Daarom is het belangrijk dat de taalaanbieders met elkaar zorgen voor een warme overdracht.

▼ Miral (Soedan!) en Kimia (Iran)

Tegenwoordig stemmen de inburgeringsconsulenten en wij gelukkig steeds beter met elkaar af. Daardoor kunnen leerlingen op een goede manier uitstromen en aan de slag bij de taalscholen.

Hanibal en Ahmedin (Eritrea) ▼

Obstakels met organisaties

Huisvesting

- * Asielzoekers moeten erg vaak verhuizen tijdens hun asielprocedure, soms wel 7 keer. Wanneer ze vervolgens een status hebben gekregen, worden ze ook nog vaak aan een gemeente gekoppeld waar ze niet verblijven en die ze niet kennen. Dit zorgt voor een groeiend gevoel van ontheemding, van toch al ontheemde en getraumatiseerde mensen. Bovendien zien we tijdens de intakes dat mensen erg moeilijk meer te motiveren zijn na een heleboel verhuizingen.
- * Er zijn lange wachtlijsten voor het krijgen van een huis. De deelnemers klagen ook dat ze, wanneer ze verhuizen, een bon krijgen bij Het Goed (een tweedehandswinkel) om meubels te kopen, terwijl ze daar niet veel aan hebben. Veel van hen gebruiken de bon helemaal niet. Ze zouden liever het geld krijgen.
- * De tussenvoorziening is geen prettige plek, het is er vies en bewoners krijgen geen begeleiding op de locatie. Bovendien is Rentree (de beheerder van het gebouw) slecht te bereiken. De leerlingen die hier wonen, gaven allemaal aan niemand anders uit het gebouw te kennen, alleen op hun kamer te verblijven en eenzaam te zijn.
- * Wanneer mensen een huis toebedeeld krijgen, laat de uitkering op zich wachten. Het voorschot van de gemeente via de inkomensconsulenten is vaak niet toereikend. Dit zorgt ervoor dat leerlingen soms met honger op school komen of geld lenen bij vrienden.

Gezondheidszorg

- * De basale medische zorg voor onze leerlingen lijkt slecht geregeld, ze hebben uiteenlopende klachten, en er is heel weinig zicht op hun behandeltrajecten, doordat ze in het azc steeds wisselende huisartsen hebben en bovendien voortdurend verhuizen.
- * Onze fysiotherapeut registreert veel ernstige klachten waarmee de leerlingen vaak al regelmatig bij GZA zijn geweest; wanneer hij zelf overlegt met GZA lijken ze beter te worden geholpen.
- * Ook de psychische gezondheid van onze leerlingen lijkt slecht in beeld te zijn bij de desbetreffende instanties. Sommige leerlingen hebben zulke heftige trauma's dat zij moeilijk kunnen meekomen in de lessen. Hun psychotherapie start pas nadat wij contact opnemen met Dimence. Dat zou anders moeten.

Tip: vergeet nooit je pr. Beeldvorming is zeer belangrijk om medestanders te krijgen

Inburgering

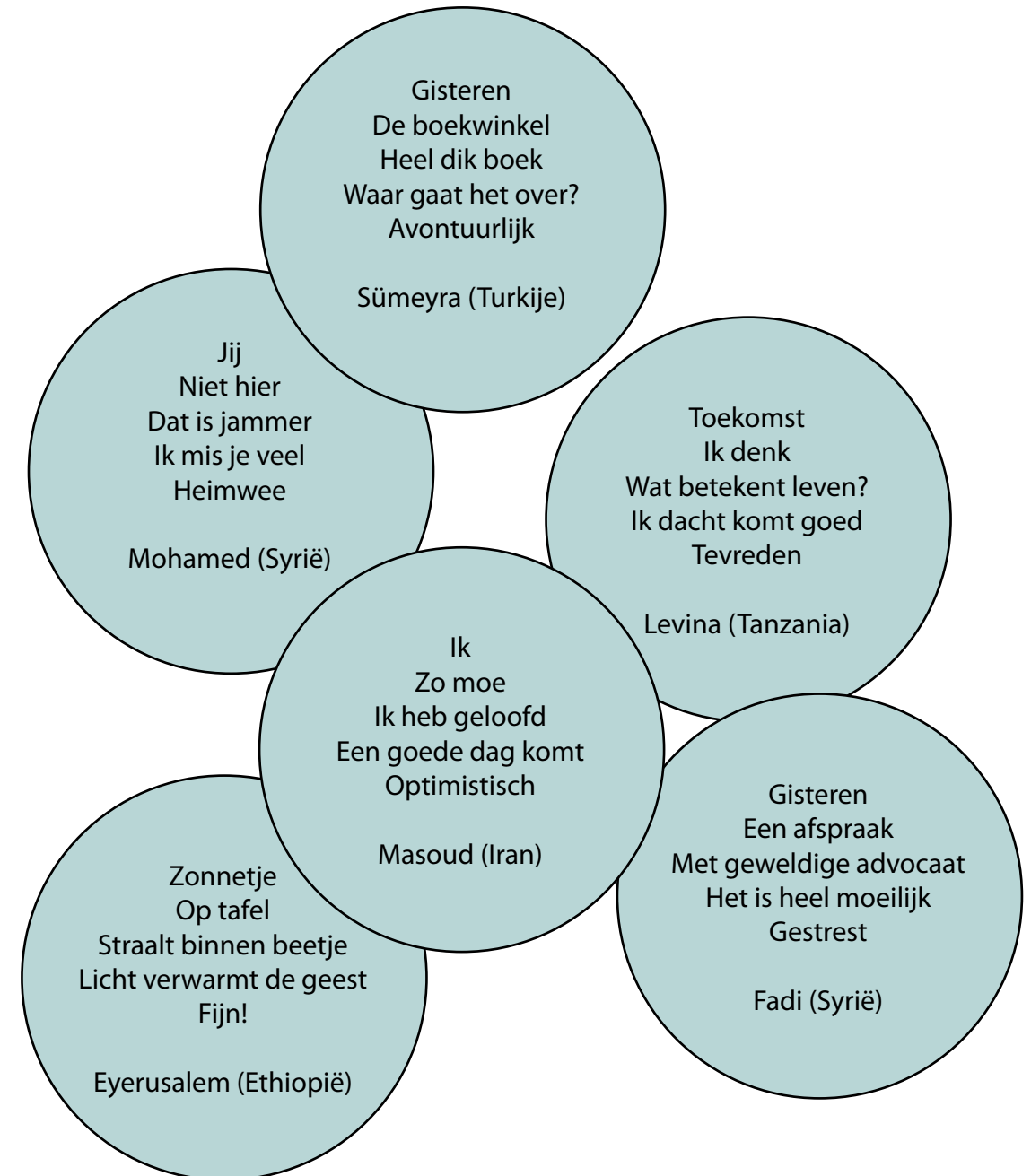
- * Leerlingen moeten lang wachten op het starten met de reguliere inburgering, bovendien is het aanmeldtraject voor hen vaak onduidelijk. Voor ons trouwens ook. We krijgen niet te horen wanneer mensen kunnen gaan instromen in de taalscholen. Plotseling worden ze van school geplukt. Dit is frustrerend voor leerlingen en docenten.

Arbeidsmarkt

- * De arbeidsmarkt lijkt niet klaar voor onze leerlingen, al willen de meeste leerlingen zelf juist heel graag werken. Wanneer mensen niet accentloos Nederlands spreken, worden hun kansen meestal beperkt tot het werken in de vleesindustrie of in postorderbedrijven (in de nacht).
- * Voor asielzoekers die willen werken, moet hun toekomstige werkgever een twv aanvragen. Die aanvraag bij het UWV kan gerust vijf

Elfjes (gedichtjes van 11 woorden) van leerlingen van Iedereen aan Boord

weken duren (soms wordt die termijn nog verlengd, soms wel tot elf weken). Vervolgens hebben asielzoekers een bsn (burgerservicenummer) nodig om een bankrekening te openen, de IND loopt maanden achter bij de wettelijk afgesproken termijn van 6 maanden. Het COA probeert dit te ondervangen op de volgende manier: wanneer er voor een asielzoeker een twv wordt aangevraagd dient hij hiervan een bewijs aan te leveren bij het COA, dat doet vervolgens een aanvraag bij de IND om de asielzoeker versneld een bsn te geven. Ook dat kan gerust een paar weken duren, als het überhaupt al lukt. Wanneer de asielzoeker uitgenodigd wordt bij een zogenaamde BRP-straat (waar hij een bn krijgt), moet hij vaak drie uur reizen en drie uur wachten voor een afspraak van 20 minuten.

Asielprocedure

- * Behalve het probleem dat asielzoekers heel lang moeten wachten op hun tweede interview en uitsluitel over hun verblijfsstatus, lijken ook de behandelingen niet op eerlijke volgorde te gebeuren. Zo moeten mensen uit Eritrea en Iran veel langer op een antwoord van de IND wachten dan mensen uit Turkije, Syrië en Jemen. De eerste groep hoort soms 18 maanden helemaal niks van de IND. Dit leidt tot scheve blikken en argwaan richting de overheid van mensen die nieuw zijn in Nederland.
- * Statushouders wachten erg lang op antwoord over hun gezinshereniging. Dit zorgt voor schrijnende situaties van dolblijde ouders die met hun familie delen dat ze eindelijk een status hebben gekregen, maar hen vervolgens steeds moeten teleurstellen omdat de IND geen antwoord geeft op de gezinshereniging-aanvraag.

COA

- * Wanneer asielzoekers voor hun interviews korte tijd in een andere plaats moeten verblijven, zegt het COA hun bed in Deventer op. Dit zorgt ervoor dat zij niet weten of ze (na vijf dagen verblijf in bijvoorbeeld Zevenaar) nog terug kunnen keren naar Deventer. Dit gebeurt ook als ze bij ons op school zitten, of een jaarcontract hebben bij een bedrijf in Deventer. Het COA geeft als argument dat asielzoekers dit zelf zouden willen, maar dat is vreemd. Natuurlijk willen asielzoekers graag een status, maar dat wil niet zeggen dat ze hun vertrouwde stad, netwerk en kans op een baan kwijt willen.
- * Nadat asielzoekers een status hebben gekregen, worden ze gekoppeld aan een stad. Dit is een erg spannend moment voor hen, omdat het zomaar kan dat mensen jaren in Deventer wonen en toch

Hossein (Afghanistan) ►

gekoppeld worden aan bijvoorbeeld Hengelo. Ook koppelt het COA vier broers en zussen gerust aan respectievelijk Deventer, Delft, Amsterdam en Den Haag. Dit had bijvoorbeeld tot gevolg dat een negentienjarige leerling die geen woord Nederlands spreekt, plotse-ling werd gescheiden van zijn broers en zussen. Dit gebeurt aan de lopende band, is inhumain en maakt nieuwkomers eenzaam.

Vluchtelingenwerk Nederland

Vluchtelingenwerk Nederland (VWN) ondersteunt asielzoekers en statushouders in alle fasen van de asielpcedure. De medewerkers van VWN geven voorlichting over de procedure, wonen gehoren van de IND bij en ondersteunen asieladvocaten. Dat klinkt goed, maar in de praktijk loopt het niet allemaal even soepel. Vluchtelingenwerk werkt veel met vrijwilligers, waardoor een vluchteling vaak te maken krijgt met wisselende hulpverleners die zijn of haar situatie niet kennen. Ook hebben deze vrijwilligers lang niet altijd verstand van zaken waardoor de vluchteling soms snel wordt doorverwezen naar een andere instantie. Bij *Iedereen aan Boord* is het ook een probleem dat Vluchtelingenwerk geen rekening houdt met de lestijden van onze leerlingen waardoor ze geregeld naar een afspraak bij VWN moeten onder schooltijd. Dat is erg zonde want zo missen ze lessen. In de toekomst hopen we dat we onze programma's beter op elkaar kunnen afstemmen.

Agendabeheer

Bij onze leerlingen zijn een heleboel partijen betrokken. De meeste partijen denken dat de leerlingen altijd beschikbaar zijn en roepen hen dus te pas en te onpas op voor afspraken. Dit maakt het moeilijk om continuïteit in het schoolprogramma voor elkaar te

We hebben gekozen voor de volgende lesmethodes:

- * **Voor groep 1: *Goed Geletterd van Uitgeverij Coutinho.***
- * **Voor groep 2: *KlasNL (naar A1 en naar A2) van Uitgeverij Coutinho.***
- * **Voor groep 3: *Nederlands in actie, ook van Uitgeverij Coutinho.* Dit boek bleek een beetje te hoog gegrepen voor de leerlingen, daarom gaan we verder met *KasNL* naar B1 voor deze groep.**

De docenten gebruiken daarnaast *Klare Taal* voor extra grammatica-uitleg en -oefeningen.

Voor kennis over Nederland gebruiken we *Welkom in Nederland* van Uitgeverij Coutinho. Dit boek gebruiken we een beetje bij gebrek aan beter want het is verouderd en de toon is tamelijk kneuterig. Het boek heeft weinig diepgang dus we voegen veel extra informatie toe.

Tenslotte hebben we allerlei boeken om uit voor te lezen of om

Op bezoek bij de brandweer ▼

toneelstukjes mee te doen, etc.

De belangrijkste reden dat we voor Coutinho hebben gekozen is dat we hun methode goed vinden. Een andere reden is dat deze uitgeverij het online lesmateriaal onbeperkt toegankelijk maakt. Er zit geen einddatum aan, zoals bij veel andere uitgeverijen. Een nadeel van Coutinho is dat ze weinig soepel meewerken als bijvoorbeeld een leerling al snel uitstroomt. We mogen dan de online code niet meer gebruiken en moeten een heel nieuw boek kopen.

Mpanzu Bamenga (Tweede Kamerlid voor D66) bezoekt Iedereen aan Boord ►

◀ Ali Hossein Zadeh (Iran) laat de NRC zien waar zijn foto in staat.

Grotere problemen

De grotere problemen hebben te maken met zaken die eigenlijk niet onder onze school zouden moeten vallen, maar die we natuurlijk toch oppakken. Hiervoor is onze leerlingenbegeleider onontbeerlijk. Bij ons was dat eerst Esther en nu Eelco. Een paar voorbeelden:

- * Een jongen uit Afghanistan, behoorlijk getraumatiseerd, komt voor de intake. Na een tijdje merken we dat hij veel moeite heeft met het lezen van de letters. Hij blijkt zijn bril tijdens zijn vlucht verloren te zijn. Tot nu toe heeft niemand hem daadwerkelijk geholpen. Gelukkig zijn asielzoekers in Nederland wel verzekerd voor noodzakelijke

Kookclub iedereen aan Boord ►

medische hulp en een bril valt daaronder. We zijn met hem naar een brillenzaak gegaan en hebben direct een bril geregeld.

- * Als een leerling niet aanwezig is, bellen we hem meteen op om te vragen wat er aan de hand is. Vaak is het niets ernstigs, maar we maakten ook een keer mee (na een paar vrije dagen) dat een jongen doodziek op zijn kamer lag in de tussenvoorziening. Niemand die naar hem omkeek. Wij erheen natuurlijk en later bezochten ook andere leerlingen hem.

Kookclub iedereen aan Boord ◀

Moestuin iedereen aan Boord ◀ ▲

- * Toen we met de hele school naar de schouwburg waren en het licht uitging, kreeg een van de leerlingen een hevige angstaanval. Het gebeurde erg onverwacht. We hebben een arts gebeld en op zijn advies een ambulance. Gelukkig is het goed afgelopen.
- * Als mensen verhuizen van het azc naar de tussenvoorziening of naar een woning, vallen ze daarna onder de financiële verantwoordelijkheid van de gemeente. Ze hebben dan recht op een uitkering. Maar die uitkering laat vaak een maand op zich wachten. Ze krijgen dan een voorschot dat niet toereikend is. Die hele maand hebben ze dus veel te weinig geld. Dit is natuurlijk een enorm groot probleem. In sommige gevallen hebben wij de statushouder een paar honderd euro gegeven om te overleven.

Logeren

Vluchtelingen moeten soms lange tijd met vreemden een kamer delen. Dat is niet voor iedereen even makkelijk. Een vluchteling in huis nemen kan een enorme verrijking zijn voor je gezinsleven en je doet er iemand heel veel plezier mee. Takecare-bnb, een speciale logeerorganisatie voor statushouders kan helpen bij het vinden van een geschikte match.

Pr en communicatie

Een zeer belangrijk aspect van onze organisatie bleek de pr. Omdat we uniek in Nederland zijn, is het belangrijk uit te dragen en uit te leggen wat we aan het doen zijn. Gelukkig vonden we Ria Yetsenga - Timmerman, een zeer betrokken en ervaren pr-deskundige. Zij zorgde dat we steeds berichten op LinkedIn plaatsten, dat onze website up-to-date was, dat we op de televisie en in kranten en tijdschriften kwamen, etc. Ria probeert ook donaties voor ons op te halen, die we nodig hebben voor leuke uitjes met de leerlingen, reiskosten, en andere zaken. We vinden het belangrijk dat onze uitingen een positieve toon hebben, dat ook leerlingen aan het woord komen en dat er foto's bijstaan.

Na twee maanden hebben we een feestelijke opening georganiseerd waarbij we o.a. een bestuurslid van het landelijke COA hebben gevraagd te spreken en natuurlijk onze eigen wethouder. Er kwamen zeer veel mensen. De leerlingen hadden heerlijke hapjes gemaakt. Het was een groot succes.

▼ Een vluchteling in huis, een enorme verrijking

Raad van Advies

Al snel bleek dat we omkwamen in het werk. Behalve de organisatie van de school intern, moesten we ook met de buitenwereld contacten onderhouden en zorgen dat onze funding voor de toekomst geborgd zou worden. Gelukkig dienden zich geheel spontaan en onafhankelijk van elkaar een vijftal mensen aan die allemaal ervaring hadden in het managen van organisaties. Bevlogen, ervaren mensen die zich onbetaald wilden inzetten voor onze school. Ze vormden al snel de Raad van Advies en zijn van grote waarde voor ons, omdat ze contacten zijn gaan onderhouden met netwerkorganisaties, zich inzetten voor het vergaren van donaties, spreken met potentiële werkgever en ga zo door. Meer dan wij zijn deze leden van de Raad van Advies bekend met en bestand tegen ambtelijke molens.

Eigen ondernemingen starten / Qredits

Het blijkt voor mensen met een niet-Nederlandse achternaam lastig om werk te vinden (behalve bij slachterijen en postsorteerbijbedrijven). Daarom zijn we alvast begonnen met het opzetten van een pop-up-restaurant en een klusclub, met het idee dat deze clubs uit kunnen groeien tot zelfstandige ondernemingen. Met het pop-up-restaurant hebben we de eerste opdrachten binnen. Ook werken we samen met de ondernemersschool Qredits waar nieuwkomers ondernemersskills leren om hun bedrijf in Nederland te starten. In Nederland gaat dat anders dan in het land van herkomst. Denk alleen al aan andere wet- en regelgeving. Qredits biedt de helpende hand om Statushouders wegwijs te maken in het Nederlandse ondernemersklimaat door middel van een intensief programma waarin nieuwkomers leren wat er voor nodig is om in Nederland een eigen onderneming te starten.

▼ Op bezoek in het gemeentehuis van Deventer

De tweede ronde van de pilot

Op 1 mei 2023 liep onze eerste pilot af. Gelukkig zag de gemeente dat het een succes was geworden en we kregen geld om door te gaan tot eind van het jaar. Na de zomervakantie deden we nieuwe intakes. Alles liep nu veel soepeler omdat potentiële deelnemers inmiddels over ons hadden gehoord en graag naar school wilden. We hoefden niet meer langs de huizen om mensen te ronselen. Alles wat je voor een tweede keer doet, gaat sowieso sneller, zo ook de intakes. Er was wel een nieuw probleem: er waren veel te veel gegadigden en ons gebouw kon dat niet aan. Na elke nieuwe intake, liepen wij naar boven om te kijken of er nog ergens een tafeltje of een stoeltje bij zou passen, want we vonden het vreselijk om 'nee' te zeggen. Uiteindelijk plaatsten we 77 mensen. Dat was veel meer dan bij de eerste pilot toen we 45 leerlingen tegelijkertijd konden hebben. Een van de redenen was dat we de twee laagste niveaueklassen nu alleen nog maar 's morgens of 's middags lieten komen. We hadden gemerkt dat voor de allereerste beginners een dag tot 16:00 uur lang was. Echter, we zijn hier in de loop van het seizoen toch weer op teruggekomen. Het is jammer dat sommigen er nu maar de halve dag zijn. Dat vinden ze zelf ook. Een groter gebouw dus? Niet makkelijk te vinden in de binnenstad. Hier worstelen we nog mee. Intussen proberen we toch zoveel mogelijk mensen zo snel mogelijk de taal te leren.

Aantal deelnemers gehele pilot van een dik jaar

Deelgenomen

- * Er hebben 153 leerlingen deelgenomen aan het programma
- * Uitgestroomd naar de taalscholen: 37
- * Uitgestroomd en vanwege verhuizingen: 9
- * Uitgestroomd vanwege motivatiegebrek: 9
- * Uitgestroomd vanwege problemen met kinderopvang: 3

Niet deelgenomen

- * Vanwege kinderen: 5
- * Vanwege de afstand: 4
- * Volgden al een opleiding: 11
- * Vanwege de ramadan en andere redenen: 15
- * Wonen elders: 4
- * Al werk en onbekende redenen: 11

Toekomstplannen

Bureau de werkvloer staat nooit stil en *Iedereen aan Boord* dus ook niet. Ons doel is, net als dat van de Gemeente, een snelle inburgering. Nu wachten mensen die aan Deventer gekoppeld zijn, soms in Zierikzee of Alkmaar tot er woonruimte is in onze stad. Dat betekent dat ze nog niet aan inburgering of voorinburgering kunnen beginnen. Tijdverlies dus.

Daar komt bij dat hoe langer iemand moet wachten, hoe gedemotiveerder hij zal raken. Dat hebben wij inmiddels vele malen gezien. Ook gedemotiveerder om aan het werk te gaan. Vroeg beginnen is dus winst voor iedereen.

Deventer heeft een zogenaamde taakstelling van ongeveer 220 mensen. Dat betekent dat de gemeente 220 statushouders in Deventer moet huisvesten. Het zou natuurlijk logisch zijn als de mensen die nu al in het azc in Schalkhaar wonen, ook degenen zijn die aan de stad gekoppeld worden. Mits zij dat natuurlijk willen. Gek genoeg is dat heel moeilijk te organiseren. Het landelijke COA kijkt steeds waar er een plekje is in een azc en verhuist mensen daar dan naartoe. Een zeer onwenselijke situatie. Iemand is

net een beetje gewend in Hengelo en moet dan zijn boeltje pakken en naar Den Bosch verhuizen. Heel slecht voor integratie en motivatie.

Inmiddels hebben we een soort werkgroep van mensen van het azc Schalkhaar, de gemeente, het landelijke COA, de Meedoenbalie en Deventer Doet met als doel een veel betere samenwerking tussen alle partners in de asielketen te bewerkstelligen.

Uiteindelijk streven we ernaar alle mensen die in het azc in Schalkhaar verblijven, op te nemen in ons programma. Met het toelaten van niet alleen statushouders, maar ook alle asielzoekers in het programma (mensen dus die nog niet gekoppeld zijn aan Deventer, maar hier wel in het azc verblijven), zou Deventer op de troepen vooruit lopen.

Hoe moet dat?

Er komen ongeveer 200 nieuwe asielzoekers per jaar in Deventer aan. Stel dat we alle kansrijke asielzoekers die in het azc arriveren direct opnemen in een programma dat bijvoorbeeld een half jaar duurt. 100 mensen in het eerste half jaar en 100 in het tweede. Het laatste deel van het halfjaar besteden we aan het vinden van een passende baan voor de deelnemers. Tegen de tijd dat ze een

► Saad (Syrië) op pad met Stach, Ischa en Ype uit Deventer.

status krijgen, zijn ze gemotiveerd, hebben ze vrienden gemaakt, staan ze al met één been in de Deventer maatschappij, kennen ze de taal al behoorlijk en hebben ze werk. Werkgevers zouden bereid moeten zijn mee te werken aan extra taallessen onder werktijd. We lopen dan dus als het ware voor op de IND. Dat alles gaat de gemeente een hoop geld schelen. Immers iedere uitkering kost ongeveer € 20.000,- per jaar.

Ook voor het COA zou dit een goede oplossing zijn. De bewoners van het azc zouden het grootste deel van de week op school zitten, hun motivatie zakt niet in, en de verplichte voorinburgering die het COA moet aanbieden, zou geregeld zijn. De taaldocenten van het COA zouden gedetacheerd kunnen worden bij *Iedereen aan Boord*.

Inmiddels zijn we dus een samenwerking begonnen met het landelijke COA om te kijken of we dit samen voor elkaar kunnen krijgen. Voorwaarde is wel, dat de mensen die wij opleiden in Deventer mogen blijven wonen zodra ze een status krijgen (als ze dat willen natuurlijk).

Daarbij is het belangrijk dat we vluchtelingen niet zien als stakers, maar hun potentieel onderkennen en ze meteen behandelen als nieuwe Deventenaren. We werken aan ieders geluk en streven ernaar zo min mogelijk mensen in een uitkering terecht te laten komen.

Resultaten
Iedereen aan Boord:

- * Meer blijheid
- * Op tijd op school
(Ook in de regen)
- * De stad leren kennen
- * Kennismaken met de culturele instellingen
- * Taalkennis
- * Grotere zelfstandigheid
- * Meer gemeenschapsgevoel
- * Meer vrienden

Tot slot: Inburgeren is veel werk voor iedereen

Inburgeren is een grote klus. De inburgeringsconsulenten gaan bijna kopje onder door de enorme werkdruk. En ook voor vluchtelingen is het veel werk. Ze worden van het kastje naar de muur gestuurd, hebben te maken met de consulenten, het BAD, Vluchtelingenwerk, de taalscholen, kinderopvang, trauma's, artsen en ga zo maar door.

Bureaucratie is duur en tijdrovend want we hebben gemerkt dat de verschillende instanties niet of nauwelijks met elkaar praten, zelfs niet als ze in hetzelfde gebouw zitten. Daarom duurt alles langer dan nodig en verzandt iedereen in papierwerk.

Een brief van een van de leerlingen van Iedereen aan Boord aan de burgemeester van Deventer

Geachte heer König,

Een vluchteling is iemand die van de ene op de andere dag alles heeft verloren, alles heeft achtergelaten wat hij tijdens zijn leven heeft opgebouwd, zich van het leven heeft beroofd en is weggelopen. Hierdoor zullen alle vluchtelingen de rest van hun leven op zijn minst een beetje verdrietig zijn. Vluchtelingen hebben verschillende pijnen en behoeften, pijnen die nooit genezen en behoeften waaraan soms wel en soms niet wordt voldaan, maar het is normaal dat het opbouwen van een nieuw leven in een nieuw land moeilijkheden met zich meebrengt.

Maar het allerbelangrijkste van alle behoeften en verlangens is het verlangen naar thuis, thuis is de plek waar we het gevoel hebben dat we thuishoren, we voelen dat iemand op ons wacht, er zijn mensen die van ons houden, er zijn mensen die om ons geven en ze proberen onze problemen op te lossen. Ze denken aan de normale behoeften van ons leven, behoeften als voedsel en onderwijs, maar ook aan speciale en speciale behoeften zoals de behoefte aan een tandarts, om ons voor te bereiden op het vinden van het juiste pad in het leven.

Ik ben Masoud Roshan Zamir, 28 jaar oud, en woon sinds 2 jaar in Deventer. In deze twee jaar heb ik mijn best gedaan om te integreren in de Nederlandse samenleving en mijn eigen leven te beginnen. Soms stonden er obstakels op mijn weg en soms moest ik op sommige dingen wachten, soms was ik depressief en soms kon ik sommige dingen niet doen omdat ik geen documenten had. Maar het allerbelangrijkste was het leren van de Nederlandse taal. Zelfs voor eenvoudige communicatie met een vriend heb je Nederlands

Maar de oplossing is simpel: je moet de nieuwkomers gewoon echt leren kennen. En dat betekent dat je bereikbaar bent, dat je iemand vaak ziet. Laten we nog een stap verder gaan: dat je echt om iemand geeft.

Al tijdens de voorinburgering zouden de deelnemers één aanspreekpunt moeten hebben voor al hun problemen. Iemand die hen werkelijk kent en die het contact onderhoudt met alle organisaties waar de vluchteling mee te maken krijgt. Dit zou de inburgeringsconsulenten veel werk uit handen nemen. Essentieel voor deze oplossing is wel een goede en snelle communicatie tussen de verschillende instanties.

nodig. En ik heb op alle mogelijke manieren geprobeerd om de taal te leren, zoals leren met YouTube, Nederlandstalige vrienden vinden, naar de bibliotheek gaan, hulp krijgen van Iraanse vrienden die al een aantal jaren goed Nederlands spreken, maar het lukte nog steeds niet. Er waren vele momenten waarop ik dacht dat ik de taal nooit zou leren, hoe hard ik het ook probeerde, en soms dacht ik dat ik niets kon doen.

Totdat ik Iedereen aan Boord ontdekte. Nu hebben we op school verschillende klassen met verschillende vakken om de taal te leren, lessen over: cultuur, geschiedenis, muziek en andere zaken die met Nederland te maken hebben. We kunnen met Laura praten en haar hulp krijgen voor al onze behoeften en gedachten. We hebben veel vrienden met wie we over verschillende dingen kunnen praten en hen kunnen vragen naar hun ervaringen met het leven in de vluchtelingensituatie, en het is allemaal in het Nederlands, waardoor we elke dag beter Nederlands leren.

Maar het belangrijkste punt en mijn persoonlijke ervaring is de aanwezigheid en zorgvuldige planning van Sanne, die naar mijn mening meer is dan een leraar of schooldirecteur. Mijn persoonlijke ervaring met deze vrouw is dat ze vaak als een bezorgde moeder is over de opvoeding van schoolkinderen. Elke keer als ik haar zie, denk ik dat ik hier niet zozeer een vreemde ben, maar dat iemand zich echt zorgen maakt over mijn toekomst. We zitten nu in een grote familie, we helpen elkaar met alles, we hebben een lieve moeder die tijd en plannen voor ons allemaal heeft en we denken er allemaal over na om onze toekomst op de best mogelijke manier op te bouwen.

Mijn verzoek aan u is om ons te helpen dit huis en dit gezin te behouden en nog een verzoek: laat andere vluchtelingen gebruik maken van de faciliteiten van dit huis en goed integreren in de Nederlandse samenleving.

*Met vriendelijke groet,
Masoud Roshan Zamir*

Nogmaals, van het allergrootste belang is dat iedereen die meedoet aan het programma, aan Deventer gekoppeld wordt. Hier mag blijven dus. Daarvoor is een goede samenwerking tussen de gemeente en het COA essentieel: de mensen die wij hier opleiden, willen we ook houden. Ze zijn immers goud waard.

Misschien hebben we het politieke klimaat niet mee. Anderzijds, ook rechtse partijen zullen het belang van een plan inzien dat ervoor zorgt dat asielzoekers snel aan het werk kunnen, een plan dat ervoor zorgt dat nieuwe Nederlanders op een positieve manier zullen kunnen bijdragen aan onze samenleving en dat er veel minder uitkeringen nodig zijn. De bedrijven in de regio zullen gelukkig zijn met het nieuwe personeelsaanbod en de vluchtelingen en asielzoekers zullen niet wegzakken in lethargie maar direct en op een heel positieve manier aan hun nieuwe leven kunnen beginnen.

Een laatste toevoeging (januari 2024)

▼ Op 21 november 2024 wonnen we de Publieksprijs van SOW (Sociaal Ondernemen Werkt), een regionale prijs waar 81 bedrijven naar meedongen.

Net voordat we dit boekje wilden publiceren werd duidelijk dat we waarschijnlijk niet door kunnen gaan met onze school zoals we die nu vormgeven omdat de gemeente niet wil dat we ook asielzoekers lesgeven. En zij zijn nu juist de kern van onze filosofie: Laat mensen direct participeren en wacht niet totdat ze uitge-

blust en gedemotiveerd zijn.

Maar we laten ons zelf ook niet demotiveren. We weten dat de arbeidsmarkt zit te springen om werknemers. En dat terwijl de azc's vol zitten met mensen die dolgraag willen werken. Hun enige echte barrière is hun kennis van het Nederlands. En die barrière is nu precies degene die wij kunnen slechten. Dus *iedereen aan Boord* zet koers naar een nieuwe toekomst.

We hopen dat dit boekje een inspiratiebron is om ook in andere gemeentes te beginnen met een traject als *iedereen aan Boord*. Niet alleen voor onze deelnemers, maar ook voor onszelf en alle docenten is dit wederzijdse integratieproject een grote verrijking van ons leven.

Laura Faber en Sanne Terlouw

Bijlagen

1. Begrippenlijst
2. Uit de Nota Inburgering maart 2024 Gemeente Deventer
3. Baanbrekend plan
4. Ckecklist

Bijlage 1. Begrippenlijst

- * **Asielzoeker:** Een asielzoeker is iemand die asiel heeft aangevraagd. Hij of zij vraagt om bescherming als vluchteling en wacht op de beslissing van de overheid. Zolang de asielprocedure loopt, hebben asielzoekers het recht om in het land te blijven.
- * **Brede intake:** Een gemeente is verplicht om binnen tien weken een brede intake af te nemen en een PIP op te stellen voor een inburgeringsplichtige die een woonruimte in de gemeente heeft gekregen en daar zijn/haar intrek heeft genomen. Het doel van de brede intake is om de uitgangspositie van de inburgeraar in kaart te brengen (opleidingsniveau, werkervaring en relevante contextfactoren). Ook zijn de eerste toekomstwensen en ambities van de inburgeraar geformuleerd. Samen met de resultaten van de leerbaarheidstoets levert dit voldoende informatie op om tot een onderbouwd, persoonlijk en passende PIP te komen en een basis te leggen voor het vervolgtraject van de inburgeraar.
- * **BSN:** Burgerservicenummer. Het is belangrijk dat statushouders en asielzoekers die langer dan 6 maanden in Nederland zijn zich zo snel mogelijk inschrijven in de Basisregistratie Personen (BRP). Zij ontvangen dan hun burgerservicenummer en kunnen persoonlijke zaken regelen zoals het openen van een bankrekening. De wachttijd voor BRP-inschrijving is momenteel langer dan normaal. Statushouders krijgen nog wel voorrang bij de inschrijving in de BRP. Niet-statushouders komen op een wachtlijst. Het COA kan helaas niets aan deze situatie doen.

In sommige gevallen is het mogelijk om via een spoedproces met voorrang ingeschreven te worden. Dit geldt voor:

- Statushouders met een arbeidsovereenkomst
- Statushouders die een woning aangeboden krijgen
- Statushouders en niet-statushouders die om medische redenen een BSN nodig hebben
- Niet-statushouders met een tewerkstellingsvergunning en waarvan de identiteit door de IND is vastgelegd (dit is een pilot die loopt tot en met 31 december 2023)

- * **Inburgeren:** Om te bewijzen dat ze de taal spreken en weten hoe de Nederlandse samenleving in elkaar zit, volgen vluchtelingen een verplicht inburgeringstraject. Verplichte inburgering geldt voor mensen die aan deze voorwaarden voldoen:
 - Tussen de 18 jaar en de pensioengerechtigde leeftijd
 - In het bezit van een verblijfsvergunning
 - Niet in het bezit van een paspoort van een land uit de Europese Unie, of Liechtenstein, Noorwegen, IJsland of Zwitserland.
- * De verplichte inburgering bestaat uit:
 - Nederlandse taallessen
 - Lessen Kennis van de Nederlandse Maatschappij (KNM)
 - Module over arbeidsparticipatie (MAP)
 - Het Participatieverklaringstraject (PVT)
 - Participatie (sinds januari 2022)
- * Slaagt iemand voor alle onderdelen? Dan is hij ingeburgerd en krijgt hij een inburgeringsdiploma. Vóór januari 2022 kregen zij onder de Wet Inburgering 2013 drie jaar de tijd met maximaal twee jaar verlenging. Per 1 januari 2022 is de nieuwe Wet Inburgering ingegaan. Er zijn nu drie verschillende leerroutes: de B1-route, de Zelfredzaamheidsroute en de Onderwijsroute.
- * **PIP:** Het Plan Inburgering en Participatie (PIP) is een op maat gemaakte route die statushouders afleggen om succesvol te integreren. Heeft een statushouder de PIP afgerond, dan spreekt hij de taal, weet de weg in de gemeente, levert een bijdrage aan de maatschappij en is zelfredzaam dankzij betaald werk. Het PIP is een vervolg op de brede intake waarbij de gemeente de capaciteiten, persoonlijke situatie en leerbaarheid van de statushouder in kaart heeft gebracht. De gemeente is verantwoordelijk voor het opstellen van het PIP per statushouder.
- * **Statushouder:** Asielzoekers worden statushouders (of vergunninghouders) op het moment dat ze een verblijfsvergunning krijgen. Het Centraal Orgaan opvang Asielzoekers (COA) koppelt deze vergunninghouders aan gemeentes. Gemeentes moeten zorgen voor passende woonruimte voor statushouders.
- * **Twv:** Een tewerkstellingsvergunning (twv) is een werkvergunning die een werkgever nodig heeft als hij een buitenlandse medewerker wil aannemen. Het is een bewijs dat de buitenlandse werknemer in Nederland (voor de werkgever) mag werken.
- * **Verblijfsvergunning of status:** Met een verblijfsvergunning asiel mag iemand 5 jaar in Nederland blijven wonen. Hij is dan wel verplicht om in te burgeren. In de meeste gevallen wordt een verblijfsvergunning asiel na 5 jaar omgezet in een verblijfsvergunning asiel voor onbepaalde tijd.

Bijlage 2 Uit de Nota Inburgering maart 2024 Gemeente Deventer

Nota voor Burgemeester en Wethouders

Besluit

1. Het voorkeursscenario uitvoering inburgering vast te stellen, met het alternatieve financiële scenario
2. de bijbehorende financiële consequenties mee te nemen In de afwegingen voor de voorjaarsnota 2024
3. De raadsmededeling vast te stellen en aan te bieden aan de Raad

De nota en het besluit openbaar te maken

Inleiding

Het inburgeringsstelsel is veranderd. Gemeentes hebben sinds 1 januari 2022 een belangrijke rol bij de begeleiding van nieuwkomers die inburgeringsplichtig zijn. Voor de start heeft uw college inrichtingskeuzes gemaakt voor de wijze waarop de gemeente Deventer het nieuwe stelsel gaat uitvoeren. Toen is afgesproken na de eerste periode van de uitvoering van de nieuwe wet inburgering een eerste evaluatie uit te voeren. Uitgangspunt is dat we hierbij vooral nagaan of de voorgestelde dienstverlening in het plan 'inrichtings keuzes als gevolg van de wet inburgering 2021' uitvoerbaar is en ook of dit wenselijk is voor 2024 en verder. De evaluatie is ook nodig vanwege de extra middelen die we inzetten voor de uitvoering van de wet.

Tussen november 2023 en februari 2024 is 1 evaluatie gedaan, waaruit naar voren komt dat:

1. Onze gemeente op onderdelen nog niet voldoet aan de inrichtings keuzes:

- Vroegtijdig contact en snelheid
- Begeleiding op maat
- Één aanspreekpunt (regievoering)
- Integrale afstemming
- Duale trajecten

2. Er een extra inspanning (intern en extern) nodig is om aan de wettelijke eisen (WI2021) en aan de vastgestelde inrichtingskeuzes en doelstellingen te voldoen;

3. Het aan te bevelen is de inrichtingskeuzes te herdefiniëren en te vertalen naar een kaderstellende uitgangspuntnotitie voor de WI 2021 en bijbehorende concrete actielijnen.

Met dit voorstel leggen wij aan u een voorkeursscenario voor, met bijbehorende financiële vertaling. Het voorkeursscenario - op basis van de aangescherpte inrichtingskeuzes - bestaat uit de volgende verbeterpunten:

- Vroeg contact met de inburgeringsplichtige;
- Vroege start via brede start klas (voorinburgering);
- Omvang caseload terugbrengen naar 60 inburgeraars per FTE;
- Herijken en versterken maatschappelijke begeleiding en financieel ontzorgen;
- Meer maatwerk in inburgeringstrajecten;
- Versterken inzet vrijwilligers;
- Vergroten beschikbaarheid kinderopvang;
- Meer oog voor (psychische) gezondheid;
- Nazorg na inburgering.

Beoogd maatschappelijk resultaat

Inburgeringsplichtigen leren zo snel mogelijk de Nederlandse taal op het voor hen hoogst haalbare niveau en gaan volwaardig aan de Nederlandse samenleving deelnemen, bij voorkeur door middel van betaald werk.

Bijlage 3. Baanbrekend voorstel voor een samenwerking tussen de Gemeente Deventer en het Centraal Orgaan opvang Asielzoekers

De gemeente Deventer heeft de inburgering laten evalueren. De nieuwe wet Inburgering heeft tot doel om nieuwkomers in staat te stellen om snel en volwaardig mee te doen aan de Nederlandse samenleving, liefst via betaald werk. De volgende 5 mechanismen zouden hiertoe moeten leiden:

- Tijdige start
- Snelheid van inburgeringsproces garanderen
- Ruimte voor maatwerk
- Onderwijs en participatie moeten dual deelnamen
- De kwaliteit van het inburgeringsaanbod moet goed zijn

De gemeente Deventer heeft daar de volgende lokale uitgangspunten aan toegevoegd:

- Vroegtijdig contact
- Begeleiding op maat
- Één aanspreekpunt
- Integrale afstemming
- Duale trajecten
- Zoveel mogelijk lokaal
- Uitvoering door professionals en vrijwilligers
- Wederzijdse inspanning en verantwoordelijkheid

In de gemeente Meerijstad krijgen asielzoekers vanaf dag 1 taallessen en worden ze begeleid bij het vinden van vrijwilligerswerk. Na de eerste 24 weken, waarin asielzoekers wettelijk gezien nog niet aan het werk mogen, worden de gemotiveerde deelnemers aan werk geholpen. Dit resulteert er in dat een groot deel van de asielzoekers al een baan heeft voordat ze een verblijfsstatus krijgen. Meerijstad heeft de afspraak met het COA dat de asielzoekers die hun programma volgen en een baan krijgen op fietsafstand van hun werk worden gehuisvest.

De pilot *Iedereen aan Boord* van Bureau de werkvloer heeft in Deventer aangetoond dat het effect heeft om mensen al voordat ze aan de beurt zijn voor de inburgering taallessen en inburgeringsactiviteiten aan te bieden. Deelnemers komen uit hun isolement,

leren snel de taal, bouwen een netwerk op en bereiden zich voor op de arbeidsmarkt.

Bovendien laat het SEO rapport Ruimere werkmogelijkheden asielzoekers zien dat het eerder toelaten van asielzoekers op de arbeidsmarkt 2 miljard aan Nederlandse welvaart oplevert. Ook uit overig onderzoek blijkt het volgende:

Hoe langer statushouders in de opvang verblijven, hoe langer hun integratietraject duurt en hoe slechter hun uiteindelijke taalniveau. Dit lage taalniveau is vervolgens een voorspeller voor het krijgen van een slecht betaalde baan en uitval van het werk. Met elk jaar dat statushouders in de opvang verblijven, neemt de verbetering in de taalbeheersing met 0,22 procent af.

De psychische gezondheid van statushouders verslechtert bij een lange asielprocedure.

Daarnaast zorgt de langdurige asielprocedure voor langere werkloosheid, waardoor statushouders hun vaardigheden verliezen. Bovendien zouden werkgevers deze langere werkloosheid beschouwen als een signaal voor lage productiviteit.

Van alle statushouders heeft op dit moment slechts 41% 55 maanden na het ontvangen van de verblijfsvergunning werk.

De lange periode van inactiviteit maakt het lastiger om inburgeraars later alsnog richting een participatiedoel te activeren.

In veel duale trajecten werken partijen niet goed samen, waardoor er veel praktische obstakels zijn, zoals roosters die niet op elkaar aansluiten en een gebrek aan persoonlijke begeleiding.

De kosten van mensen in de asielopvang voor het COA zijn €28.000 per persoon per jaar.

De kosten van mensen met een uitkering zijn voor een gemeente €20.000 euro per persoon per jaar.

Op dit moment vallen asielzoekers onder de verantwoordelijkheid van het COA en statushouders na het verkrijgen van een woning onder de gemeente. Deventer heeft een taakstelling van 220 mensen per jaar, dat betekent dat 220 nieuwkomers uiteindelijk in Deventer zullen worden gehuisvest. Een probleem is dat dit niet per se mensen uit het azc Schalkhaar zijn. Vaak zijn het statushouders die elders in het land verblijven, dat zit vroege participatie in de weg. Dit probeert het COA te ondervangen door mensen voorbereiding op inburgering aan te bieden tijdens hun verblijf in het azc. Hierdoor maken ze echter geen kennis met hun

uiteindelijke gemeente, bouwen ze geen netwerk op en kunnen ze nog geen baan zoeken in Deventer.

Daarom komen wij met het COA tot het volgende voorstel: het programma van *Iedereen aan Boord* wordt samengevoegd met de voorbereiding op inburgering van het COA.

Iedereen aan Boord 2025-2026 (+ 3 maanden arbeidsparticipatie in 2027) door Bureau de werkvloer en het COA:

Door middel van een multidisciplinair programma van 4 dagen per week, gedurende 6 maanden (exclusief vakanties) worden 200 asielzoekers per jaar voorbereid op het inburgeringstraject en een baan boven uitkeringsniveau. Hiermee bevorderen we een snelle integratie en participatie op de arbeidsmarkt. Het programma richt zich op meedoen, zelfredzaamheid, taal leren in de klas en in de praktijk, werknemersvaardigheden, het ontwikkelen van een werkritme, kennismaken van de Nederlandse cultuur, het verhogen van psychisch welzijn en toeleiding tot de arbeidsmarkt. Ons doel: iedereen gelukkig en niemand een uitkering. Zoals hierboven uitgelegd heeft deze werkwijze van *Iedereen aan Boord* zich in Deventer bewezen. We gaan uit van 200 deelnemers omdat we weten dat van de mensen van de taakstelling 80 tot 90% inburgeringsplichtig is. Er zijn immers ook kinderen bij en bejaarden.

Programmaonderdelen:

Duur programma per deelnemer: 6 maanden

Totaal: 24 uur per week les, waarvan:

- * 12 uur taalles
- * 3 uur begeleiding naar werk (MAP)
- * 3 uur KNM
- * 6 uur integratieactiviteiten (MAP)
- * Cultuur
- * Kennis van de stad
- * Omgaan met geld
- * Digitale vaardigheden
- * Zelfontplooiing
- * Netwerken
- * Moestuiniëren
- * Zang
- * Theater
- * Etc.

Maatschappelijke begeleiding: de deelnemers krijgen één aanspreekpunt bij *Iedereen aan Boord*.

Gezamenlijke lunch

Visie:

- * Goede sfeer
- * Elkaar helpen
- * Respect voor elkaar
- * Humor
- * Persoonlijke aandacht
- * Oplossingsgerichte werkwijze
- * Hubfunctie: leerlingen blijven altijd welkom
- * Goede samenwerking met ketenpartners
- * Midden in de maatschappij
- * Betrekken van Deventenaren (gastdocenten en taalmaatjes) en Deventer organisaties

Voorwaarden voor succes:

- * COA levert in januari en juni een lijst met potentiële deelnemers aan die voldoen aan de volgende eisen:
 - **Kansrijke asielzoekers**
 - **Willen in Deventer blijven**
 - **Gemotiveerd om fulltime deel te nemen**
 - **Gemotiveerd om te werken**
- * NT2-docenten (en de Meedoen Balie?) van het COA worden gedetacheerd bij Bureau de werkvloer (Bdw)
- * Het COA en Bdw nemen gezamenlijke intakes af
- * Het COA garandeert koppeling aan Deventer van de deelnemers wanneer ze een status krijgen.
- * 100 leerlingen per half jaar volgen hierboven omschreven programma
- * Aan het eind van het programma worden ze begeleid naar werk
- * Na afloop van het programma worden ze nog 3 maanden begeleid bij hun werkgever
- * Het COA stelt het budget voor voorbereiding op inburgering ter beschikking voor dit programma (= 200 x 3000 euro = 600.000 euro)
- * *Iedereen aan Boord* helpt de inburgeringsconsulenten met de voorbereiding op de PIP
- * In een casusoverleg met partijen die betrokken zijn bij inburgeraars in Deventer worden praktische problemen snel en daadkrachtig opgelost

Dit project levert de volgende resultaten op:

- * Deelnemers maken veel sneller deel uit van de maatschappij
- * De inburgering van de deelnemers duurt korter
- * De inburgeringsconsulenten worden ontlast
- * Het personeelstekort in de omgeving neemt af
- * Het psychisch welzijn van de deelnemers is beter, dit zorgt voor minder overlast en minder druk op psychische hulpverlening
- * Het draagvlak voor opvang van asielzoekers in Deventer zal groeien
- * Het programma is zeer geschikt voor alleenstaande jongen mannen, dit is landelijk gezien de minst populaire groep.
- * Financieel
 - Asielzoekers die werk hebben besparen het COA €6.360 per persoon per jaar. (200 x €6.360 = €1.272.000)
 - Statushouders die werk hebben besparen de gemeente €20.000 per persoon per jaar (200 x €20.000 = €4.000.000)

Kosten per jaar voor 200 deelnemers

Huisvesting school	€ 183.032
Intake	€ 18.900
Personeel	€ 958.424
Leermiddelen	€ 63.996
Integratie-activiteiten	€ 72.680
Simpele lunch, koffie, thee	€ 73.800
Onvoorzien	€ 127.084
Totaal (ex BTW)	€ 1.497.916

Bijlage 4: Checklist

- Maak een doelstelling waarbij het welzijn van de deelnemers centraal staat
- Maak een begroting
- Zoek een vriendelijk, centraal gelegen gebouw met een goede sfeer
- Sluit een overeenkomst met de gemeente (hoe lang, hoeveel mensen, welke voorwaarden)
- Kies je personeel, let daarbij vooral op hun attitude en mate van bevlogenheid
- Kies een of meerdere lesmethodes en bestel boeken
- Richt het gebouw in (tafels, stoelen, bureaus, lampen, digiborden, planbord, kantoorartikelen, keukenspullen, wc-papier, kapstokken, verlengsnoeren, planten, koffiemachine(s), tweedehands meubels zijn prima)
- Maak een rooster
- Maak een intakeformulier
- Zorg dat je een lijst met deelnemers krijgt van de gemeente of het azc
- Stuur een uitnodigingsbrief aan de deelnemers en vraag of ze reageren
- Vind degenen die niet reageren door er desnoods heen te gaan
- Zorg dat je van mensen direct hun telefoon nummer noteert en maak whatsappgroepen
- Doe de intake, maak een foto van de deelnemer en hang die op in het gebouw
- Zorg voor een fiets als iemand die niet heeft
- Organiseer wie de lunch gaat regelen (bij ons afwisselend 2 vrijwilligers). Hoeveel moet er gekookt worden? Wie doet de boodschappen?
- Wees steeds bereid out of the box te denken